

VÍCTIMES I MÀRTIRS

El passat 14 de gener es compliren 75 anys de l'acabament de la guerra civil a Valls. Han passat molts anys i encara moltes ferides estan obertes. Quan una guerra és entre germans, entre pròxims... les hostilitats es poden acabar, però la reconciliació es fa molt àrdua. Igual com en els problemes, les ofenses, les violències, els interessos contraposats dins d'una família. Quan en parles amb algun dels afectats... els sentiments es desborden, costa ser objectiu i tolerant, el procés vers un sincer perdó és lent i feixuc. Tampoc es tracta d'oblidar, com si res no hagués passat, perquè els fets, lamentables, injustos, violents, inhumans... varen existir. Cal aprendre les lliçons de la història, per reconèixer la veritat encara que sigui dura, i sobretot perquè algunes coses no es tornin a repetir mai més. Cal ser conscients que arrosseguem, i no ens ho traiem del damunt, un cert tarannà desqualificador, intolerant, fanàtic. També continuen actives algunes ideologies d'estil intransigent, encara que a vegades dissimulades sota capes de progressisme o de conservadorisme. Que difícil és fer una història d'aquells fets que sigui completa, transparent, objectiva, pacificadora!

Dins de l'Any de la Fe, el diumenge 27 d'octubre d'enguany seran beatificats a Tarragona, més de 500 màrtirs del passat segle de diferents diòcesis de l'estat espanyol. Foren víctimes indefenses d'una situació de descontrol i de confusió. De tots els qui rebran aquest reconeixement de l'Església consta per documents i per testimonis orals dues coses importants: que els qui els varen assassinar ho feren perquè les víctimes professaven la fe catòlica i que la seva actitud fou en tot moment pacífica i de perdó. Molts altres no han estat inclosos en aquesta causa perquè no consta clarament d'ells alguna d'aquestes dues condicions.

Aquesta solemne celebració es fa a Tarragona perquè és la causa més nombrosa. Inclou Manuel Borràs, bisbe auxiliar del Cardenal Vidal, fill de La Canonja, 66 preveres diocesans i 2 seminaristes. Una altra raó de pes és que els primers màrtirs, documentats amb Actes autèntiques, de la Hispània romana són el bisbe Fructuós i els seus diaques Auguri i Eulogi (21 de gener del 259; aquest dilluns se celebra la seva festa).

Es pot opinar sobre la oportunitat o no d'aquesta beatificació. Però s'ha de reconèixer el dret que té l'Església de proposar al poble cristià models de fe i de vida cristiana. I de tots ells consta aquest testimoniatge. *"Quan l'Església els posa com a exemple, no entra a jutjar els fets històrics que van tenir com a marc, sinó que es limita a exaltar la seva fe en Déu, la seva bondat, la seva mansuetud i amor als altres, el perdó dels seus botxins, seguint l'exemple de Jesucrist, que va donar la vida per tots i va morir també perdonant"* (Arquebisbe Jaume Pujol).

Altres 78 preveres de l'Església de Tarragona, i molts altres religiosos i laics, varen ser també víctimes de la intolerància i de la barbàrie. Es mereixen el nostre record i el nostre reconeixement.

En la llarga llista dels 66 preveres que seran beatificats tres són nascuts a Valls: Joan Tomàs Gibert, Francesc Vives Antich i Pau Virgili Monfà. En aquest CANDELER hi podeu trobar una breu semblança de la seva vida i en concret dels seus darrers moments. Encomanarem a Déu, font de misericòrdia i de perdó, aquests tres màrtirs vallencs i tots els altres, tot invocant la seva intercessió per la nostra ciutat i pel nostre país perquè mai cedim davant del mal instint de la intransigència i sempre siguem promptes a la reconciliació. Els temps que vivim ho necessiten.

Josep Bofarull, rector de sant Joan de Valls

Demanem a Déu la glorificació del servent de Déu Manuel, bisbe, i els seus companys màrtirs, preveres, i encomanem-nos a la seva intercessió.

Oh Déu i Pare nostre,
el bisbe Manuel i els seus companys
van estimar tant el vostre Fill
que no dubtaren a donar la vida
abans de negar el seu nom.
Us demano que siguin glorificats en l'Església
per a la glòria del vostre nom.
Per la intercessió d'aquests testimonis del vostre Fill,
us prego avançar pels camins de la santedat,
i que em concediu la gràcia que us demano...

*(Es demanen en silenci els dons de Déu
per la intercessió dels seus servents.
No deixem de pregar per les intencions
de l'arxidiòcesi de Tarragona)*

...mentre sigui segons la vostra voluntat
i per a la salvació de la meva ànima.
Per Crist Senyor nostre. Amén.
Parenostre, avemaria i glòria.

JOAN TOMÀS GIBERT, prevere

El servent de Déu Joan Tomàs i Gibert nasqué a Valls (capital de l'Alt Camp) el dia 18 de novembre de 1902, fill dels esposos Joan i Lluïsa. Va ser batejat al cap de cinc dies, el 23, a la parròquia del Carme.

Cursà estudis eclesiàstics al Seminari de Tarragona i va ser ordenar prevere el dia 19 de desembre de 1925. Va ser vicari de Torroja (Priorat), de Vimbodí (Conca de Barberà), etc. El seu camp preferit d'apostolat eren els infants i els joves. Celebrava amb especial devoció la missa.

Quan el va sorprendre la revolta de 1936 era ecònom de Vilosell (Garrigues). No va voler marxar de la parròquia fins uns dies després d'haver esclatat la revolta perquè primer volia batejar un infant. Mentre batejava, els revoltosos a la plaça ja estaven deliberant la manera com cremarien l'església. Immediatament, acabat el bateig, marxà de la parròquia encara amb sotana. Quan ja havia caminat una bona estona, es recordà que havia deixat el Santíssim. Aleshores va prendre la decisió, fent ofrena de la seva vida a Déu, de retornar per tal de sumir-lo perquè no fos profanat. Després d'haver-ho realitzat amb durs treballs, fugí d'amagat, però al cap d'una estona va ser descobert per uns revolucionaris, els quals s'acontentaren només de fer-li treure la sotana. Aleshores es va poder amagar a l'era d'en Nicasi. Després de dos dies d'estar amagat allí fugí cap a la Serra la Llena, on passà dos dies més.

Després de moltes peripècies i de dormir sota d'un pi o simplement al ras va poder arribar a Riudoms. De Riudoms es va traslladar a Reus i a Valls. Aquí es refugià a casa d'un germà, on romangué del 27 de juliol al 19 d'agost.

Durant aquest dies el Comitè Revolucionari publicà una ordre perquè es presentessin tots els sacerdots i religiosos amagats per tal de donar-los instruccions i així poder-se salvar. Mn. Joan hi anà juntament amb d'altres sacerdots i tots foren tancats a la casa de les Germanetes dels Pobres, fins el dia 21, quan el Comitè, veient-se impotent d'evitar una matança de tots els sacerdots allí reunits, els digué que marxessin i s'amaguessin on es creguessin més segurs. Mn.

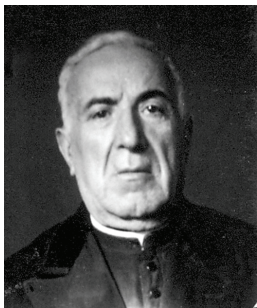
Tomàs s'amagà només durant uns dies a casa d'uns parents. Des d'allí cercà la documentació

per anar a Barcelona i d'aquí poder passar a França. En diferents ocasions havia dit que no negaria mai que era sacerdot.

El dia 30 d'agost va ser detingut per un control a Salardú (Vall d'Aran), i en ser interrogat si era capellà, ell contestà decididament que sí, que ho era, i que com a tal només havia procurat fer el bé a la humanitat. Restà detingut, i en una fonda que hi havia allí el van fer menjar, al mateix temps que era objecte de tota mena de burles. Li deien que tenia poques hores de vida, fins i tot en to burlesc, li van cantar un responsori. Ell no perdé en cap moment la serenitat que reflectia la seva pau interior amb un tènue somriure, si bé, davant la mort que preveia, tremolava visiblement.

Va ser tancat unes hores a l'església, d'on el van treure cap al cementiri que hi ha al costat. El servent de Déu caminava sense oposar resistència i amb tota naturalitat, mentre pujava l'escala li dispararen uns trets per l'espatlla i caigué mort allí mateix. Unes persones de bons sentiments el van enterrar allí, al cementiri de Salardú.

PAU VIRGILI MONFÀ, prevere

El servent de Déu Pau Virgili Monfà, nasqué a Valls (Alt Camp) el dia 7 d'agost de 1869, va ser batejat a la Parròquia de Sant Antoni al cap de dos dies i fou ordenat prevere el dia 27 de maig de 1893. En esclatar la revolta de 1936 era el rector del Pla de Santa Maria (Alt Camp). Era molt piadós i amant de la litúrgia. A més es desvivia per a conservar i millorar el temple parroquial. En diferents ocasions havia dit: «Amb molt de gust donaria la meva vida per a salvar la fe d'Espanya.» El dia 22 de juliol, en veure que el comitè revolucionari foragitava les monges del convent, va començar a treure objectes de la parròquia, però el comitè s'hi oposà, assegurant-li que no havia de passar res. Malgrat les bones promeses, va haver de veure amb molt de disgust com destruïen els objectes de culte i els altars de la parròquia.

El dia 23 Salvador Pàmies s'emportà el senyor rector Mn. Pau i el beneficiat de la parròquia Mn. Joan Gibert a casa seva, però Mn. Pau se'n tornà al seu domicili, mentre en algunes persones del poble anava creixent l'odi contra els mossens, amenaçant fins i tot aquelles persones que hi tractaven.

El dia 24 se li van presentar tres membres del comitè, armats. Ell els pregà d'anar a l'església a salvar el Santíssim. Ells se'n burlaren i fins i tot un li digué que tot allò només era un negoci. Un, però, proclamà en veu alta: «Jo sí que hi crec, senyor rector!» Malgrat tot, no se li va permetre d'anar a salvar el Santíssim.

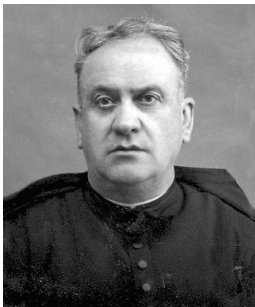
La resta de dies Mn. Pau romangué a casa de Jaume Rovira, edificant amb les seves pràctiques religioses i amb la seva conformitat a la voluntat de Déu.

El dia 5 d'agost, a la una del migdia, Mn. Pau era a casa del Sr. Jaume Ferrer i es retirà a la seva habitació. Cap a les 5 de la tarda uns quatre o cinc revolucionaris, amb una milicià, van anar a preguntar per Pau Virgili. Tres van pujar a l'habitació on era i després d'estar tancats una mitja hora amb ell el van baixar detingut. Mentre prenia una mica de sopa es van presentar tres milicians més, els quals portaven, detingut. Mentre prenia una mica de sopa es van preguntar tres milicians més, els quals portaven, detingut també, Mn. Joan Gibert. Mn. Pau i Mn. Joan es van saludar i tots dos els van seguir sense oposar la més petita resistència i amb silenci els milicians.

Els feren pujar en un cotxe dient que els portaven al vaixell presó. Mentre, en acomiadar-se Mn. Pau de la família que l'havia acollit, li queien unes llàgrimes. El cotxe va anar en direcció a Montblanc, i entre el Pont de la Fusta i la via del tren van ser assassinats tots dos. Primer ho fou Mn. Joan Gibert. Abans, Mn. Pau Virgili se li havia tirat al coll i li havia dit: «Que la vostra sang sigui llavor de cristians!» Tot seguit va ser cosit amb trets de bala. Mn. Pau va sobreviure unes hores, amb molt de sofriment, mentre pregava fervorosament.

Les seves despulles primer foren enterrades al cementiri de Montblanc (Conca de Barberà). Després, en ser inhumades, les sepultaren en un panteó al Pla de Santa Maria.

FRANCESC VIVES ANTICH, prevere

El servent de Déu Mn. Francesc Vives Antich va néixer a Valls (Alt Camp) el dia 22 de març de 1876, fill dels esposos Josep i Marina. Va ser batejat a la parròquia de Sant Joan Baptista de Valls el 25 de març del 1876. Rebé l'orde del presbiterat el maig del 1900.

Rector de la parròquia de Creixell en esclatar la revolta del 36, va ser martiritzat juntament amb Mn. Pau Bertran Mercadé.

Els dos servents de Déu es van distingir per la seva pietat, humilitat i caritat, i pel seu gran zel sacerdotal. Mn. Francesc Vives posava un gran interès en l'ensenyament de la doctrina cristiana a tots els infants.

L'any 1940, un cop acabada la guerra civil, les despulles mortals dels dos humils servents de Déu van ser reconegudes i, després de ser exhumades del cementiri de la vila de Torredembarra, on havien estat enterrats, foren traslladades al cementiri de la vila de Creixell, en la qual un havia nascut i l'altre havia estat rector.

CEREMÒNIA DE BEATIFICACIÓ DE 531 MÀRTIRS DEL SEGLE XX

Serà a Tarragona, el matí del diumenge 27 d'octubre de 2013. Seran beatificades 531 persones. És organitzada per la Conferència Episcopal Espanyola i inclou 34 causes de diverses diòcesis i famílies religioses.

La de Tarragona inclou el bisbe auxiliar Manuel Borràs Ferré, fill de La Canonja, 66 preveres diocesans, 2 seminaristes, 20 monjos del Monestir de Montserrat, 39 germans de les Escoles Cristianes de La Salle, 7 claretians, 7 carmelites, 1 caputxí, 4 germans de l'ensenyança. També 34 persones del bisbat de Lleida, 31 de l'arquebisbat de Barcelona i 20 del bisbat de Tortosa.

La presidirà un bisbe enviat pel Papa Benet. Possiblement l'altar se situarà a tocar de les muralles del portal del Roser i els participants se situaran al llarg de l'avinguda de Catalunya.

INFORMACIONS

- Recordeu que cada dimecres a 2/4 de 8 de la nit, a la sala de la planta baixa de la rectoria, fem **l'Estudi d'Evangelí** del proper diumenge.
- Dissabte 19 de gener, Eucaristia per tots els morts de la guerra civil, en el 75è aniversari del seu final a Valls (14 de gener)
- Tingueu present els tres "**Diàlegs sobre les grans qüestions de la vida**" a l'IEV, a 2/4 de 8 del vespre, dels dies: dilluns 21 de gener: "*La comunicació ben educada*" per Carles Capdevila; i dimecres 6 de febrer: "*Les difícils relacions entre cultura contemporània i la tradició cristiana*" per Antoni Puigverd, dijous 14 de febrer: "*Cervell i transcendència religiosa*" per Ramon M Nogués.
- **Novena de la Mare de Déu de la Candela**, del dissabte 26 de gener al diumenge 3 de febrer, a 2/4 de 8 del vespre. Predica Mn Xavier Roig, arxiprest del Tarragonès Llevant i rector de la parròquia de Nulles.
- Divendres 1 de febrer, a les 4 de la tarda, **III Visita a la Mare de Déu de la Candela** de les persones grans acollides a les residències i a casa seva.
- Divendres 1 de febrer, a 2/4 de 9 del vespre, Vetlla de Pregària a la Mare de Déu de la Candela, a la seva capella.
- Diumenge 3 de febrer, des de les 11: dia de les famílies de la Catequesi i a les 12 presentació a la Mare de Déu dels **nens i nenes batejats durant l'any 2012**